

Una de les particularitats de l'edifici és que l'absis semicircular és més estret que la nau, com l'església de Molló i la de Fustanyà, molt properes. Tanmateix, l'element més destacable és l'atri porxat, amb sis arcs i cinc columnes amb capitells que recorden els d'un claustre. L'escultura dels capitells està relacionada amb els anomenats tallers rossellonesos i podrien datar-se de la primera meitat del segle XII.

A l'interior hi ha la reproducció notable d'un frontal d'altar gòtic.

SANT MARCEL DE PLANÈS

El petit nucli de Planès, al municipi de Planoles, s'alça a la capçalera de la Vall de Ribes, a més de mil dos-cents metres d'altitud.

L'església parroquial de Sant Marcel és el testimoni més antic d'aquest passat. Ja al segle X apareix documentada: el 919 el rei Lotari confirmava la donació de l'alou i de l'església de Planès al monestir de Sant Joan de les Abadesses, i el 924 es reiterava la confirmació. L'edifici actual fou consagrat entre el 1018 i el 1046 pel bisbe Oliba, figura cabdal del romànic català, tal com ho confirma una lipsanoteca trobada a l'altar, actualment dipositada al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

SANT MARCEL DE PLANÈS. Absis.

Arquitectònicament, Sant Marcel respon al model clàssic del romànic rural pirinenc del segle XII: nau única, coberta amb volta de canó, i absis semicircular a l'exterior, però amb la particularitat que a l'interior és en forma de ferradura. L'aparell de carreus granítics és regular i acurat, i l'exterior de l'absis mostra lesenes i arcuacions llombardes. La coberta és de pissarra i el campanar de cadireta amb dues obertures. Les obertures són escasses i de doble esqueixada.

El temple conservava una ara d'altar datada entre els segles IX i XI i un frontal d'altar pintat al tremp sobre fusta, atribuït al Mestre de Planès i datat al segle XII. Tots dos són avui al Museu Nacional d'Art de Catalunya.

Lluís Fernàndez López

EL RIPOLLÈS

SANTA MARIA DE RIBES DE FRESER

La vila de Ribes de Freser es troba a la confluència dels rius Freser, Rigard i Segadell, emparada per altes muntanyes que la protegeixen dels freds excessius, malgrat estar a 912 m d'altitud. És la via de pas més important per accedir a la Cerdanya des d'aquest sector del nostre país.

SANTA MARIA DE RIBES DE FRESER. Absis.

L'església parroquial de Santa Maria és documentada a principis del segle XI, però va ser gairebé destruïda durant la Guerra Civil. L'edifici actual és, per tant, una construcció moderna, obra de J. Danès i Torres realitzada entre 1945 i 1946. De l'església romànica primitiva, se'n conserven els tres absis, que, tot i haver estat molt restaurats, mantenen les ornamentacions d'arcuacions llombardes i un fris de dents de serra. A l'interior de la nova església aquests absis funcionen com a capelles laterals.

Al Museu Episcopal de Vic es conserva un fragment del baldaquí romànic del segle XII procedent de l'església original, amb un Pantocràtor al centre i grups de dos àngels als quatre costats.

La Vall de Ribes ja apareix documentada l'any 922, i l'església de Santa Maria, el 1035. Inicialment, pertanyia a la diòcesi d'Urgell al comtat de Cerdanya. A principis del segle XII, va passar a formar part de la casa comtal de Barcelona, juntament amb tot el comtat.

SANT VÍCTOR DE DÒRRIA (TOSÉS)

El petit conjunt de cases que conforma el nucli de Dòrria està presidit per l'església de Sant Víctor. Aquest indret ha estat declarat bé cultural d'interès nacional.

SANT VÍCTOR DE DÒRRIA.

L'església va ser consagrada l'any 903 i en el document on s'esmenta apareix el nom del poble com a *Doriga*.

La parròquia havia estat força poblada, però va patir una forta davallada de població durant el segle XIV. Tant és així, que els senyors de la baronia de Tosés, a la qual estava sotmesa, van eximir els pocs habitants que hi restaven del pagament de tributs per evitar que abandonessin el lloc.

L'edifici ha estat molt modificat al llarg dels anys, però conserva, de l'època romànica, la façana de ponent i bona part de

la de migdia, on hi ha traces de la porta primitiva i de l'actual, oberta en època moderna, amb una finestra romànica al damunt. També es conserven a l'interior pintures romàniques de gran valor a la volta de l'absis i a la volta central, fet que confirma que aquestes estructures també són medievals.

Les pintures representen els símbols dels evangelistes, el rei David, diversos apòstols i altres personatges i elements decoratius. Són datades del segle XII.

SANT JAUME DE QUERALBS

L'església de Sant Jaume es troba a l'extrem de ponent de la població de Queralbs, assentada en un fort pendent. La primera referència documental fiable és de l'any 938. Des de sempre ha estat vinculada a Sant Joan de les Abadesses i al monestir de Ripoll. Va ser consagrada l'any 978 pel bisbe d'Urgell.

Durant el segle XII l'edifici va ser reedificat i ampliat, i s'hi va afegir immediatament el pòrtic. El terratrèmol de 1427 va causar la mort de gairebé tots els habitants de la població i l'església també en va patir les conseqüències. El campanar és, probablement, del segle XV. L'última reforma important es va dur a terme al segle XVII, amb l'ampliació per l'oest i la construcció de la sagristia. L'última restauració es va concloure l'any 1990.

SANT JAUME DE QUERALBS. Porxo.